

ressenya

La revolución de los blogs de José Luis Orihuela

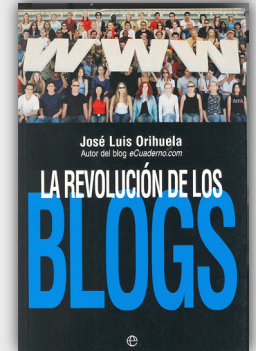
Per Cristóbal Macías

ORIHUELA, José Luis (2006). *La revolución de los blogs. Cuando las bitácoras se convirtieron en el medio de comunicación de la gente*. Madrid: La Esfera de los Libros. 283 pág. ISBN: 84-9734-498-7

Data de presentació: març de 2007

Data d'acceptació: març de 2007

Data de publicació: octubre de 2007

Resum:

Ressenya del llibre *La revolución de los blogs*, de José Luis Orihuela, professor de la Facultat de Comunicació de la Universitat de Navarra i un dels principals representants de l'anomenada *blogosfera hispana*, en què de manera molt clara acosta el món dels blocs a un públic no especialista, en particular les seves principals aplicacions en àmbits com ara el periodisme, l'empresa, l'educació i la política.

Paraules clau:

internet, web 2.0, bloc, blogosfera, bloguista

Abstract:

A review of the book entitled *La revolución de los blogs*, by José Luis Orihuela, lecturer at the Communications Faculty of the University of Navarra and one of the leading representatives of the so-called *blogosfera hispana* (*Hispanic blogosphere*), in which he brings the world of blogs closer to a non-specialist public in a very clear manner, specifically their primary applications in the fields of journalism, business, education and politics.

Keywords:

internet, web 2.0, blogs, blogosphere, blogger

A partir de l'any 1999, les bases sobre les quals se sostenia internet van començar a sofrir un canvi lent però inexorable. En efecte, si el model de funcionament tradicional a la xarxa distingia clarament entre els proveïdors de continguts i els usuaris d'aquests continguts, en l'actualitat vivim un moment en què aquesta distància s'ha reduït dràsticament, ja que avui qualsevol persona amb pocs coneixements d'informàtica pot publicar en el WWW gairebé sense esforç i de manera gairebé immediata. A aquest segon model de xarxa ha estat anomenat *Web 2.0*, per oposició a una presumpta *Web 1.0*, que correspondria al model anterior.

El que caracteritza la *Web 2.0* és, davant de tot, el fet de constituir un espai obert a la col·laboració, més que l'ús d'unes

tecnologies especialment noves. Així mateix, entre les aplicacions que millor representen l'esperit d'aquest nou internet destaquen els blocs.

Encara que s'han donat moltes definicions del terme, poques han aconseguit reflectir en termes justos un fenomen divers i complex de per si.

Per entendre'ns, bàsicament, un bloc és una pàgina web que conté anotacions o històries (els articles o *posts*), dotades cada una de la seva pròpia adreça URL, que solen aparèixer ordenades en ordre cronològic invers (les últimes apareixen en primer lloc) i que a més admeten ser agrupades per categories. L'habitual és que aquestes anotacions siguin obra d'un autor individual, encara que no són rars els blocs col·lectius o de grup, i que vagin acom-

panyades de comentaris fets pels lectors de la pàgina. També se solen caracteritzar per una actualització freqüent i per l'ús d'un estil informal d'escriptura.¹

Els blocs són una realitat relativament recent a la xarxa, ja que va ser en els primers anys d'aquest segle quan van començar a emergir amb força.

Doncs bé, dels blocs i la *blogosfera*, entesa aquesta última com a producte cultural i com a àmbit virtual creat a partir de les comunitats d'interessos que uneixen els bloguistes i els seus lectors, se n'ocupa el professor José Luis Orihuela en el llibre que presentem aquí.

Les raons que l'han portat a abordar aquest fenomen són simples: som davant d'un dels representants més dinàmics de l'anomenada *blogosfera hispana* –és a dir, el conjunt de comunitats formades pels blocs en llengua espanyola–, responsable d'*Cuaderno*^[www1], un dels blocs més populars i influents en llengua castellana, coautor del primer llibre escrit en espanyol sobre la *blogosfera* espanyola, *Blogs. La conversación en Internet que está revolucionando medios, empresas y ciudadanos* (Madrid, ESIC, 2005), i que com a professor a la Facultat de Comunicació de la Universitat de Navarra ha experimentat amb els seus alumnes les possibilitats didàctiques d'aquesta eina.

El tret fonamental que distingeix aquest treball és, juntament amb el rigor, la claredat de l'exposició, ja que seu propòsit ha estat elaborar una obra dirigida a un públic no especialista, interessat en el món dels blocs, que llegeix amb certa freqüència i fins i tot participa amb els seus comentaris en algun d'aquests blocs i que no descarta convertir-se ell mateix en bloguista.

Referent a l'organització interna del llibre, el professor Orihuela l'ha dividit en cinc parts: la primera defineix què són els blocs, en fa una breu història, en traça l'estructura fonamental i estableix, a tall de decàleg, una sèrie de recomanacions per als nous *bloguers*, terme que l'autor prefereix a l'anglicisme *logger*.

La segona part aborda les claus que han permès als blocs convertir-se en un «mitjà», és a dir, en una «eina de comunicació pública» capaç d'aconseguir tal impacte social que han aconseguit influir i transformar la cultura. En concret, són els terrenys

del periodisme, l'educació i l'empresa els camps en els quals aquest impacte ha estat major. En aquest punt és especialment interessant l'anàlisi que l'autor fa de l'evolució de la pròpia *blogosfera* –en l'actualitat estariem a la 3.0–² i, en particular, dels estils i claus de lectura que la defineixen.

La tercera part constitueix una completa radiografia dels protagonistes principals del fenomen, els bloguistes, i dels seus lectors, a qui Orihuela divideix en tres categories: *turistes* (no són lectors habituals, per la qual cosa, quan participen, ho fan amb comentaris sense valor i preguntes absurdes), la *parroquia* (el lector fidel que segueix amb assiduitat els articles publicats i els comentaris a què dona lloc) i els *surfers* (usuaris que arriben al bloc des d'un enllaç, amb més informació que els turistes i sabent exactament el que busquen). En aquest apartat també inclou alguns consells per a elaborar bons comentaris.

La quarta part la dedica per complet a analitzar el concepte de *blogosfera* i el que això implica, detenint-se en particular a la *blogosfera hispana*, de la qual enumera les fites més importants.

Finalment, la cinquena part analitza l'impacte dels blocs en quatre àmbits: el periodisme, l'empresa, l'educació i la política, donant exemples concrets de blocs de tots els àmbits, la influència dels quals ha estat determinant.

El llibre inclou també cinc annexos, dels quals destaquem el III, amb una selecció de blocs espanyols classificats per temes, i el V, una espècie de *FAQ* o secció de preguntes freqüents que resolen els dubtes més habituals d'aquells que aspiren a convertir-se en bloguistes. El tanca un glossari, amb una selecció de la terminologia tècnica més habitual en l'àmbit bloguista, i una bibliografia bàsica sobre el tema, composta per treballs publicats en les llengües del nostre entorn.

Respecte a la bibliografia, cal advertir que, a més de la que reuneix al final del llibre, cada una de les parts abans ressenyades es tanca amb una selecció de treballs útils per a ampliar els temes tractats i una llista de les adreces web que s'hi esmenten, les quals a més es recullen en la web de l'autor: <http://www.ecuaderno.com/larevoluciondelosblogs>.

1. Als blocs també són habituals els *trackbacks*, enllaços que fan possible conèixer quins altres blocs han citat un determinat article o història; la llista de blocs (*blogroll*), relació d'enllaços a altres blocs o pàgines recomanades pel bloguista; un cercador intern, que dona accés mitjançant termes clau als continguts del bloc; i fonts RSS, arxiu de metadades del bloc que permet syndicar el lloc i que els lectors rebin mitjançant un lector de fonts RSS les noves històries que s'hagin incorporat.
2. La *Blogosfera 1.0* aniria des de gener de 1992 (any de publicació de la primera pàgina web) fins a l'aparició de Blogger (una de les plataformes més populars d'edició de blocs). A Blogger, els llocs web generats eren merament textuals i compostos de dues columnes, una per a les entrades i una altra per a la llista d'enllaços recomanats per l'autor. La 2.0, que aniria des del llançament de Blogger fins l'any 2004 (any de la consolidació i popularització definitiva del fenomen bloc), és l'època de l'aparició dels primers blocs en espanyol i, pel que es refereix al format, els llocs comencen a incloure imatges (fotoblocs) i àudio (*audioblogs*), a més de sorgir llocs mantinguts des de dispositius mòbils (els *moblogs*). Finalment, la 3.0, la fase actual, es caracteritza per la irrupció dels mitjans de comunicació tradicionals en la *blogosfera*, per l'aparició també en aquest mitjà del correu brossa (*spam*) i per un important creixement en el nombre de blocs publicats; en les qüestions merament tècniques, tenen cada vegada més presència el podcàsting (distribució de continguts d'àudio o vídeo per a ser reproduïts mitjançant lectors de fonts RSS o en dispositius mòbils) i els *videoblogs* (el contingut fonamental del quals són vídeos), i s'estén cada vegada més el costum d'incloure paraules clau a tall d'etiquetes o *tags* per a identificar amb més precisió els continguts d'un bloc.

[www1] <http://www.ecuaderno.com/>.

Personalment he de reconèixer que no sóc lector habitual de blocs –el meu perfil seria el de *surfer* que va buscant en un bloc un article concret–, que mai no m'he plantejat seriosament convertir-me en bloguista i que, fins i tot fa ben poc, he tingut els meus dubtes respecte a les possibilitats reals d'aquesta eina en el camp que, per la meua feina, més m'interessa, el de l'educació. No obstant això, la lectura del llibre del professor Orihuela, junt amb alguns altres treballs sobre blocs i blogosfera, m'han obert els ulls sobre les possibilitats reals d'aquest mitjà.

Encara que no és gaire l'espai que es dedica a l'impacte d'aquest fenomen en l'àmbit educatiu (pàg. 169–175), sí que són molt encertades les observacions que en fa l'autor. En aquest sentit assenyala tres avantatges d'aquest mitjà nou sobre les pàgines web tradicionals: la facilitat que suposa crear i publicar blocs davant la complexitat del procés del maneig de l'HTML (entre altres coses) per a crear un lloc web i dels programes FTP per a la seva publicació a internet; aquesta mateixa facilitat i l'ús de plantilles predefinides que resolen el disseny gràfic del bloc fan que l'usuari es preocupi més dels continguts que del merament formal; les pròpies funcionalitats d'un bloc (els comentaris, els *trackbacks*, els sistemes d'emmagatzematge de les anotacions, la presència de cercadors interns o el fet que cada article posseeixi el seu propi enllaç permanent) incrementen encara més el valor d'aquest tipus d'eina.

Després de donar exemples concrets d'ús de blocs en educació, l'autor fa una sèrie de recomanacions fruit de la seva experiència en l'ús d'aquests mitjans amb alumnes, d'entre les quals ens quedem amb aquestes dues: quan es permet que els alumnes escriguin als seus blocs allò que els interessa, o sobre el que fan

o saben millor, s'obtenen productes de major qualitat; al contrari, per imposició acadèmica, fer que escriguin sobre temàtiques molt delimitades, o amb ritmes d'actualització molt marcats, només té conseqüències negatives.

Per tot això, com destaca Orihuela, per a l'educador, els blocs són una manera còmoda de fer que els seus alumnes practiquin «la lectura i l'escriptura hipertextual contribuint així a la seva alfabetització digital» (pàg. 174).

A això cal afegir, com insisteix l'autor, les possibilitats que tenen com a plataforma d'organització i informativa «per a alumnes de doctorat, per a grups dispersos d'investigadors, per a la gestió de projectes i la difusió de resultats d'investigació i també per a la publicació de notícies i referències» (pàg. 170).

A més, afegiríem nosaltres, com a eina de comunicació que és i, tenint en compte que un bon bloguista és aquell qui no solament escriu sobre un tema interessant, sinó que quan escriu ho fa evitant els errors ortogràfics i les imprecisions semàntiques (pàg. 54), l'elaboració de blocs és una activitat perfecta per a desenvolupar les capacitats de lectoescriptura dels alumnes en àrees com les de Llengua i Literatura o l'ensenyament d'idiomes (per exemple, l'ensenyament d'espanyol com a llengua estrangera).³ Per concloure, som davant d'un llibre molt recomanable, fruit del coneixement però també de la passió del seu autor envers el que avui constitueix una de les realitats més vives i dinàmiques de la xarxa, la blogosfera, que sens dubte contribuirà a resoldre dubtes i a dissipar temors de tots aquells usuaris de la xarxa que, alguna vegada, s'han plantejat seriosament compartir amb altres usuaris unes vivències, afeccions o interessos comuns.

Citació recomanada:

MACÍAS, Cristóbal (2007). *La revolución de los blogs*, de José Luis Orihuela [ressenya en línia]. *UOC Papers*. Núm. 5. UOC. [Data de consulta: dd/mm/aa].
<<http://www.uoc.edu/uocpapers/5/dt/cat/macias.pdf>>
ISSN 1885-1541

Aquesta obra està subjecta a la llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 2.5 de Creative Commons. Podeu copiar-la, distribuir-la i comunicar-la públicament sempre que n'especifiqueu l'autor i la revista que la publica (*UOC Papers*). No en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/deed.es>.

3. Sense oblidar que el marc més adequat per a l'ús dels blocs en educació és la pedagogia constructivista (pàg. 174).

Autor de la ressenya

Cristóbal Macías
 Professor titular de Filologia Llatina
 a la Universitat de Màlaga
 cmacias@uma.es

Doctor en Filologia Clàssica i Hispànica i professor titular de Filologia Llatina a la Universitat de Màlaga. Exerceix també les funcions de coordinador d'edició de la revista *Analecta Malacitana* i n'és el responsable de la versió electrònica. Entre les seves línies d'investigació hi ha la història de l'astrologia grecoromana i l'aplicació de les TIC a la didàctica i la investigació en l'àmbit de la Filologia Clàssica. Un dels seus últims treballs publicats és *Panorama Actual de la Filología Hispánica y Clásica en la Red* (El Alfar, Sevilla, 2006).

Autor del llibre

José Luis Orihuela
 Professor del Departament de Cultura
 i Comunicació Audiovisual
 de la Universitat de Navarra
 jlori@unav.es

Argentí de naixement però de nacionalitat espanyola, és doctor en Ciències de la Informació i màster en Periodisme. En l'actualitat treballa com a professor del Departament de Cultura i Comunicació Audiovisual de la Universitat de Navarra. Ha desenvolupat una intensa activitat professional i acadèmica a vint-i-tres països, i les seves principals línies d'investigació són l'impacte social de les noves tecnologies i les noves maneres i nous mitjans de comunicació. És un dels bloguistes més actius de la blogosfera hispana des del seu bloc de *eCuaderno* (<http://www.ecuaderno.com>).